

Manažment testovania

Metodika pre testovanie implementácie v jazyku PHP pomocou nástroja Selenium IDE a PHPUnit

Téma číslo 2

Bc. Marek Sobôtka

Študijný odbor:	Softvérové inžinierstvo
Ročník:	1., 1. semester štúdia
Predmet:	Manažment projektov softvérových a informačných systémov
Akademický rok:	2010/2011, zimný semester

1 Úvod

Účelom tejto metodiky je definovať celkový postup testovania produktu na vyššej úrovni. Metodika zahŕňa aj postup ako vytvárať jednotkové testy (unit tests) v nástroji Selenium IDE a ako ich spúšťať v nástroji PHPUnit a ako ich následne spracovať (od kapitoly 5). Metodika je určená najmä pre malé a stredne veľké tímy, ktoré vyvíjajú aplikácie v jazyku PHP.

2 Pojmy a skratky

- **Selenium IDE** – integrované vývojové prostredie pre vytváranie testovacích skriptov, poskytované ako rozšírenie do webového prehliadača Firefox
- **Selenium RC (Remote Control)** – testovací nástroj, ktorý umožňuje spúšťať aplikačné testy napísané v podporovanom jazyku voči stránkam dostupným cez HTTP protokol
- **PEAR** – rámec na distribúciu systémových a znovu použiteľných PHP komponentov
- **PHPUnit** – rámec pre písanie jednotkových testov, poskytujúci možnosť ich aj spúšťať a analyzovať získané výsledky
- **XML (eXtensible Markup Language)** – značkovací jazyk na ukladanie a výmenu štruktúrovaných dát
- **XPath (XML Path Language)** – jazyk na adresovanie jednotlivých častí XML dokumentu
- **XPather** – rozšírenie do webového prehliadača Firefox, ktoré poskytuje funkcionality na generovanie XPath-ov potrebných do testovacích skriptov

3 Roly a zodpovednosti

Rola	Zodpovednosť v rámci manažmentu testovania
Softvérový návrhár	➤ vytvorenie akceptačných testov pre navrhovanú funkcionality
Vývojár	➤ programovanie samotnej funkcionality systému
Tvorca jednotkových testov	➤ otestovanie funkcionality voči akceptačným testom ➤ tvorba jednotkových testov ➤ hlásenie nezhôd naprogramovanej funkcionality s príslušným akceptačným testom
Tester	➤ integrácia jednotkových testov do skriptu na dávkové spúšťanie testov ➤ zbehnutie jednotkových testov ➤ zdokumentovanie výsledkov
Manažér kvality	➤ analýza výsledkov testov

	➤ hlásenie nezhôd naprogramovanej funkcionality s požiadavkami
Systemový administrátor	➤ inštalácia a konfigurácia vyžadovaných nástrojov pre testovanie

Jedna osoba môže zastávať aj viacero rolí, ale platí obmedzenie, že tvorca jednotkových testov, ktorý vykonáva aj akceptačné testy nesmie byť tá istá osoba ako vývojár príslušnej testovanej funkcionality.

4 Opis definovaných procesov

4.1 Proces inštalácie a konfigurácie nástrojov pre testovanie

Proces inštalácie a konfigurácie nástrojov pre testovanie zabezpečuje inštaláciu a správnu konfiguráciu nevyhnutných nástrojov. Tento proces prebieha iba raz pred prvým vykonaním procesu prípravy jednotkových testov. Proces prebieha v nasledujúcich krokoch:

#	Krok	Príslušná kapitola
1.	Inštalácia a konfigurácia nevyhnutných nástrojov	5.1

4.2 Proces prípravy jednotkových testov

Proces prípravy jednotkových testov zabezpečuje vytvorenie jednotkových testov, ktoré otestujú implementovanú funkcionality. Tento proces môže prebiehať až po vykonaní *procesu vytvorenia akceptačných testov* (Proces vytvorenia akceptačných testov je opísaný v *Metodike pre tvorbu softvérového návrhu*) a vykonaní *procesu implementácie požadovanej funkcionality* (Proces implementácie požadovanej funkcionality je opísaný v *Metodike pre vývoj a implementáciu novej požiadavky*). Proces prebieha po skončení implementácie každej dôležitej časti systému. Jednotkové testy sa vytvárajú v zásade až po implementácii funkcionality z dôvodu využitia možnosti vyvírať testy v nástroji Selenium IDE pomocou odklikania jednotlivých krokov testu. Proces prebieha v nasledujúcich krokoch:

#	Krok	Príslušná kapitola
1.	Otestovanie implementovanej funkcionality voči akceptačným testom	6.1
2.	Vytvorenie jednotkových testov na otestovanie funkcionality stanovenej v akceptačných testoch	6.2
3.	Integrácia jednotkových testov do skriptu na dávkové spúšťanie testov	6.3

V prípade, že v prvom kroku sa odhalia nedostatky, *proces prípravy jednotkových testov* nepokračuje druhým krokom, ale zahajuje sa *proces hlásenia chyby* (Proces hlásenia chyby je opísaný v *Metodike pre manažment chýb*).

4.3 Proces priebehu, zdokumentovania a zhodnotenia testov

Proces priebehu, zdokumentovania a zhodnotenia testov zabezpečuje vyhodnotenie, či všetky požadované funkcie systému sú v súlade s požiadavkami. Tento proces prebieha po dokončení *procesu prípravy jednotkových testov* (Proces prípravy jednotkových testov je opísaný v *Metodike pre testovanie implementácie v jazyku PHP pomocou nástroja Selenium IDE a PHPUnit*). Proces prebieha v nasledujúcich krokoch:

#	Krok	Príslušná kapitola
1.	Zbehnutie skriptu na dávkové spúšťanie testov	7.1
2.	Zdokumentovanie výsledkov priebehu testov	7.2
3.	Analýza a zhodnotenie zdokumentovaných výsledkov	7.3

V prípade kladného výsledku s nezistenými chybami sa dokumentácia výsledku priebehu testov priloží k celkovej dokumentácii systému. V prípade negatívneho výsledku sa zahajuje *proces hlásenia chyby* (Proces hlásenia chyby je opísaný v *Metodike pre manažment chýb*).

5 Opis krokov procesu inštalácie a konfigurácie nástrojov pre testovanie

5.1 Inštalácia a konfigurácia nevyhnutných nástrojov

Vstup: Požiadavka na inštaláciu a konfiguráciu nástrojov pre testovanie

Výstup: Nainštalované a správne nakonfigurované nástroje potrebné pre testovanie

Zodpovedný: Systémový administrátor

Zoznam nevyhnutných programov a nástrojov pre vytváranie a spúšťanie jednotkových testov:

Názov programu/nástroja	Krátky opis programu/nástroja	Odkaz na stiahnutie
Zend Server CE	webový aplikačný server pre PHP aplikácie	http://www.zend.com/en/products/server-ce/downloads
Mozilla Firefox	webový prehliadač	http://www.mozilla.com/en-US/
Selenium IDE	rozšírenie do Firefox-u na vytváranie jednotkových testov	http://seleniumhq.org/download/
XPather	rozšírenie do Firefox-u na generovanie XPath-ov	https://addons.mozilla.org/en-US/firefox/addon/1192/
Java Runtime Environment	rámec pre spúšťanie Java programov	http://www.oracle.com/technetwork/java/javase/downloads/index.html
Selenium RC	testovací nástroj na spúšťanie aplikačných testov	http://seleniumhq.org/download/
PEAR	rámec na distribúciu PHP komponentov	súčasť Zend Server-u CE
PHPUnit	rámec pre písanie a spúšťanie jednotkových testov	stiahnuteľné cez PEAR

Postup inštalácie a konfigurácie:

1. Stiahnuť a nainštalovať Zend Server CE
2. Stiahnuť a nainštalovať Mozilla Firefox
3. Stiahnuť a nainštalovať rozšírenie Selenium IDE do Mozilla Firefox-u
4. Stiahnuť a nainštalovať rozšírenie XPath do Mozilla Firefox-u (toto rozšírenie nie je nevyhnutné, ale urýchli prácu pri procese prípravy jednotkových testov)
5. Stiahnuť a nainštalovať Java Runtime Environment
6. Stiahnuť a nainštalovať Selenium RC

- a. samotná inštalácia prebehne rozbalením archívu do ľubovoľného priečinka, napríklad `C:\Program Files\Selenium`
7. Nainštalovať PEAR, ktorý je súčasťou Zend Server-u CE
 - a. pri štandardnej inštalácii Zend Server-u CE sa inštalačný súbor nachádza v priečinku `C:\Program Files\Zend\ZendServer\bin`
 - b. dvojklikom na `go-pear.bat` spustiť inštaláciu
 - c. v prípade problému s podpisom zmeniť obsah `go-pear.bat` tretieho riadku na `%PHP_BIN% -d output_buffering=0 -dphar.require_hash=0 PEAR\go-pear.phar` a inštaláciu zopakovať
 - d. v prípade, že je PEAR správne nainštalovaný, príkaz `pear -V` vráti aktuálnu verziu
8. Aktualizovať PEAR cez konzolu príkazom `pear upgrade pear`
9. Nainštalovať PHPUnit pomocou PEAR-u
 - a. zadať do konzoly príkaz `pear channel-discover pear.phpunit.de`
 - b. zadať do konzoly príkaz `pear channel-discover pear.symfony-project.com`
 - c. zadať do konzoly príkaz `pear channel-discover components.ez.no`
 - d. zadať do konzoly príkaz `pear install phpunit/PHPUnit`

6 Opis krokov procesu prípravy jednotkových testov

6.1 Otestovanie implementovanej funkcionality voči akceptačným testom

Vstup: Implementovaná funkcionality systému a príslušné akceptačné testy

Výstup: V závislosti či je implementovaná funkcionality v súlade s akceptačnými testami buď požiadavka na vytvorenie jednotkových testov alebo správa o chybe

Zodpovedný: Tvorca jednotkových testov

Postup otestovania:

1. Preštudovať akceptačný test
2. Overiť správnosť implementácie voči akceptačnému testu
3. Zapísať výsledky akceptačného testu do dokumentu
4. V prípade, že dokument obsahuje ďalší akceptačný test, pokračovať krokom č. 1, inak krokom č. 5
5. V prípade, že implementácia je v súlade so všetkými akceptačnými testami, pokračovať vytvorením jednotkových testov (Kapitola 6.2), inak odoslať správu o chybe (*Metodike pre manažment chýb* - Proces hlásenia chyby)

6.2 Vytvorenie jednotkových testov na otestovanie funkcionality stanovenej v akceptačných testoch

Vstup: Požiadavka na vytvorenie jednotkových testov

Výstup: Implementované jednotkové testy

Zodpovedný: Tvorca jednotkových testov

Postup vytvorenia jednotkového testu:

1. Spustiť Mozilla Firefox
2. Spustiť webovú stránku, ktorá sa ide testovať
3. Spustiť nahrávanie testovacieho scenára pre vytvorenie jednotkového testu v Selenium IDE
 - a. Spustiť Selenium IDE v Menu Firefox → Tools → Selenium IDE
 - b. Stlačiť červené tlačidlo pre spustenie nahrávania
4. Nahrať jednotkový test odklikaním postupnosti testovacích krokov na zobrazenej stránke
5. Vyexportovať jednotkový test v Menu Selenium IDE → File → Export Test Case As... → PHP Selenium RC
6. Premenovať triedu a súbor podľa vzoru
 - a. názov triedy je v tvare TC_<číslo úlohy na tri miesta>_<číslo akceptačného testu na dve miesta>_Test
 - b. názov súboru je zhodný s názvom triedy, iba sa pridá prípona .php
 - c. je nevyhnutné dodržiavať túto konvenciu, pretože PHPUnit pri dávkovom testovaní testuje iba súbory, ktorých názov nezačína na číslo a končí práve na Test
7. Upraviť vyexportovaný jednotkový test
 - a. Doplniť kód podľa potreby

Príklad exportovaného a upraveného jednotkového testu v súbore TC_001_01_Test.php:

```
<?php
```

```
require_once 'PHPUnit/Extensions/SeleniumTestCase.php';
```

```
class TC_001_01_Test extends PHPUnit_Extensions_SeleniumTestCase
{
    protected function setUp()
    {
        $this->setBrowser("*firefox C:\Program Files\Mozilla
Firefox\Firefox.exe");
        $this->setBrowserUrl("http://delicious.com/");
    }
}
```

```

}

public function testMyTestCase()
{
    $this->open("/");
    $this->type("homepage-searchinput", "selenium");
    $this->click("homepage-searchsubmit");
    $this->waitForPageToLoad("30000");
    $count = $this-
>getText("xpath=/html/body[@id='index']/div[@id='doc3']/div[@id=
'bd']/div[@id='yui-main']/div[@id='content']/h3/div/em");
    $count = str_replace(",", "", $count);
    $this->assertGreaterThan(1000, $count);
}
}
?>

```

6.3 Integrácia jednotkových testov do skriptu na dávkové spúšťanie testov

Vstup: *Nové jednotkové testy*

Výstup: *Zaradenie nových testov k starým testom*

Zodpovedný: *Tester*

Postup integrácie nových testov:

1. Skopírovať nové súbory do priečinka, kde sa nachádzajú staré testovacie súbory
 - a. v prípade, že žiadne staré testovacie súbory ešte nie sú vytvorené, určíme priečinok, kde budeme testovacie súbory ukladať, napríklad C:\Users\XYZ\Documents\UnitTesting\Tests

7 Opis krokov procesu priebehu, zdokumentovania a zhodnotenia testov

7.1 Zbehnutie skriptu na dávkové spúšťanie testov

Vstup: *Priečinok s jednotkovými testami a stránka s implementovanou funkcionalitou, ktorú testujeme*

Výstup: *Výpis o zbehnutí testov, prípadne zoznam chýb*

Zodpovedný: *Tester*

Aby mohol byť skript na dávkové spustenie testov zbehnutý, je nutné ho najprv vytvoriť. V skutočnosti je potrebné mať dva súbory. Prvý z nich spúšťa Selenium RC, druhý vykonáva spúšťanie jednotlivých jednotkových testov a zapisuje výsledok.

Obsah dávkového súboru na spustenie Selenium RC:

```
cd "C:\Program Files\Selenium\selenium-server-1.0.3"  
java -jar selenium-server.jar
```

V prvom riadku sa nachádza cesta k nainštalovanému Selenium RC, ktorá sa môže pre každý počítač líšiť.

Obsah dávkového súboru na vykonanie jednotkových testov:

```
phpunit "C:\Users\XYZ\Documents\UnitTesting\Tests" >  
"C:\Users\XYZ\Documents\UnitTesting\out.txt"
```

Prvá cesta smeruje na priečinok s jednotkovými testami, druhá cesta smeruje na súbor, kde sa má uložiť výpis.

Postup zbehnutia skriptu:

1. Spustiť skript na spustenie Selenium RC
2. Spustiť skript na vykonanie jednotkových testov

7.2 Zdokumentovanie výsledkov priebehu testov

Vstup: Výpis o zbehnutí testov

Výstup: Dokumentácia o stave výsledkov testovania

Zodpovedný: Tester

Príklad výpisu o zbehnutí testov:

```
PHPUnit 3.5.3 by Sebastian Bergmann.
```

```
FF
```

```
Time: 01:04, Memory: 3.50Mb
```

```
There were 2 failures:
```

```
1) TC_001_01_Test::testMyTestCase
```

```
Current URL:
```

```
http://www.delicious.com/search?p=selenium&chk=&context=main%7C&  
fr=del_icio_us&lc=
```

```
Failed asserting that <string:9191> is greater than  
<integer:20000>.
```

```
C:\Users\XYZ\Documents\UnitTesting\Tests\TC_001_01_Test.php:22
```

```
2) TC_001_02_Test::testMyTestCase
```

Current URL:

`http://www.delicious.com/search?p=selenium&chk=&context=main%7C&fr=del_icio_us&lc=`

Failed asserting that <string:9191> is greater than <integer:10000>.

`C:\Users\XYZ\Documents\UnitTesting\Tests\TC_001_02_Test.php:21`

FAILURES!

Tests: 2, Assertions: 3, Failures: 2.

Najpodstatnejšie sú posledné dva riadky, ktoré prezrádzajú, či boli testy úspešné, alebo nie (ako v tomto prípade).

Postup zdokumentovania výsledkov:

1. Vytvoriť dokumentáciu o stave výsledkov testovania (podrobnosti ako tvoriť dokumentáciu v *Metodike pre manažment technickej dokumentácie* - Proces tvorby dokumentácie o stave výsledkov testovania)
2. Odoslať vytvorenú dokumentáciu manažérovi kvality

7.3 Analýza a zhodnotenie zdokumentovaných výsledkov

Vstup: Dokumentácia o stave výsledkov testovania

Výstup: V prípade, že sa testy boli neúspešné, požiadavka na opravenie chýb

Zodpovedný: Manažér kvality

Postup zhodnotenia výsledkov:

1. Zanalyzovať stav výsledkov testovania
2. V prípade, že testy boli neúspešné, odoslať správu o chybe (*Metodike pre manažment chýb* - Proces hlásenia chyby), inak priložiť dokumentáciu k celkovej dokumentácii systému